

لباس محلی، آری یا نه؟!

لباس محلی زنان هرمزگانی از دیدگاه کارشناسان

ساحل عطائی دریائی

است با آن رقابت کند. اگرچه تاریخچه دقیقی از رواج این نوع پوشش به صورت مدون در دسترس نیست، ولی به نظر می‌رسد قدمت این لباس به دوران صفوی و قاجار (و حتی پیش از آن) برسد. شواهد موجود نشان از آن دارد که پوشاک درباریان به این نوع لباس نزدیک بوده است و از گلابتون که یکی از ارکان مهم به کار رفته در این لباس به شمار می‌رود نیز در دوران صفوی استفاده می‌شده است. (مانند گلابتون دوزی های به کار رفته در لباس شاه عباس صفوی و حتی در لباس های سربازان کورش کبیر)

تفاوت گلابتون هرمزگان با اصفهان در این است که گلابتون هرمزگان از نخ معمولی تشکیل شده که رنگ طلایی به آن زده شده است و در مقابل شستشو بسیار مقاوم است و نسبت به گلابتون اصفهان خیلی ارزان است، ولی گلابتون اصفهان از رشته نازک طلایی درست شده است که در مقابل شستشو آسیب پذیر است و بسیار گران تمام می‌شود و هر کسی نمی‌تواند از آن استفاده نماید.

طرح و هنر به کار رفته در لباس بندری به نوعی جذابیت و فریبندگی دریا را دارد از همین رو تمام ساحل نشینان شمال و جنوب خلیج فارس دل شیفته‌ی آن هستند و سند هویت خود را با پوشیدن آن به رخ دیگران می‌کشند. اما چرا این سند ملی و هویت این خطه رو به نابودی است و علاقه‌ی بانوان و دختران هرمزگان به استفاده از این لباس روز به روز کم‌رنگ‌تر می‌شود؟ برای یافتن پاسخ به سراغ عده‌ای از زنان و دختران بندری رفتیم و علت این بی‌علاقگی را در پوشیدن لباس بندری جويا شدیم، حاصل آن گزارشی است که در این شماره می‌خوانید. (ادامه در صفحه بعد)

لباس در فرهنگ ایرانی جایگاه ویژه‌ای دارد. لباس نشان دهنده هویت و فرهنگ یک ملت یا شخص می‌باشد و هر کس بر اساس وضعیت اقتصادی و مکانی که در آن زندگی می‌کند، شکل (فرم) لباس خود را انتخاب می‌کند. طبقه اجتماعی، فرهنگ، آداب و رسوم، شرایط آب و هوایی، علاقه و... نیز در انتخاب لباس نقش انکار ناپذیری دارند. ایران کشوری است که اقوام گوناگونی در آن زندگی می‌کنند و از شرایط آب و هوایی بسیار متنوعی برخوردار است. بنابراین مردم این سرزمین با اشکال مختلفی لباس می‌پوشند که نشان دهنده هویت قومی و شخصی آنان می‌باشد.

«لباس بندری» که در بسیاری از نقاط کشور به عنوان لباس مخصوص زنان این نواحی شناخته می‌شود، شامل پوشش زنان در نواحی وسیعی از سواحل هرمزگان بویژه بندرلنگه تا بندر جاسک و جزایر این استان می‌شود. این لباس به دو دسته ی کاملاً مشخص تقسیم می‌شود: یک نوع لباس ساده با دوخت ساده و استفاده از پارچه های نخی و نازک و عمدتاً رنگ روشن برای فصل گرما که بیشترین دوره استفاده از آن حداکثر تا نه ماه از سال طول می‌کشد و پوشش معمولی ساکنان این خطه به لحاظ گرمای طاقت فرسای آن است. نوع دیگر، لباس رسمی که دوزی همراه با خوس بافی است که هم شلوار و هم پیراهن زنان را در بر می‌گیرد و اهمیتی که دارد به این علت است که وقت زیادی صرف تهیه‌ی آن می‌شود. همچنین بسته به نوع طرح و هنری که در آن به کار رفته، ارزش گذاری آن در بازار فروش بسیار گران قیمت است. این نوع لباس در مجالس عروسی و رسمی پوشیده می‌شود و از نظر زیبایی و فریبندگی با هنرنمایی سازندگانش به حد کمال می‌رسد به گونه‌ای که می‌توان گفت تا کنون در ایران و حتی در جهان هیچ سازنده‌ای نتوانسته